

SMAKPROFIL

ÅLLEBERG

SÄGNER, JORDBRUK OCH SEGELFLYG

Ålleberg är det högsta plåtåberget med 335 meter över havet men det är bara lerskiffern och diabasen som utgör själva berget. Du befinner dig nämligen mitt på Falan, den bördiga, kalkhaltiga högslätten, när du ser Ålleberg framför dig. Här växer ädellövskog i branterna och på plåtån så har markerna fortsatt att betas flitigt precis som förr. Därför hittar man här öppna ljunghedar så som det kan ha sett ut på många av bergen en gång i tiden. Predikstolen på Ållebergs äne är en av bergets mer kända utsiktsplatser. Härifrån har du en magisk utsikt över det omgivande jordbrukslandskapet med flera plåtåberg i horisonten.

Mitt på plåtån ligger Svenska Segelflygförbundets centrala segelflygskola och kansli. Segelflyget på Ålleberg startade sin verksamhet 1941. Under lång tid var sedan Ålleberg centrum för segelflygets utveckling i Sverige. Fortfarande är Ållebergsskolan landets viktigaste segelflygskola.

Över Ålleberg vilar många sägner. En av de mest kända berättar om ryttare som ligger och sover i en sal i bergets inre - Ållebergsryttarna. En annan handlar om trollkvinnan eller jättinnan Ålla där det sägs att när dimma sänker sig över berget, så är det Ålla som står böjd över en het gryta och sköter sin tvätt och på så sätt styr över vädret. Även de källor som rinner ut från Ållebergs norra ände sägs ha speciell kraft och om Hokällan, som är en av källorna, sägs att "bättre kaffevatten står inte att finna".

Även kring Ålleberg finns det rikligt med megalitgravar som vittnar om de tidiga samhällen som växte fram här mycket tack vare den kalkrika jorden. Nedanför Ålleberg

Ållebergs plåtå reser sig över den omgivande slätten.

och Karleby sänker sig Falbygden ned i en mjuk dalgång – Åslesänkan. Här ligger Åsle Tå – Sverige största samling backstugor. De ligger på sina ursprungliga platser, utmed den mjukt ringlande tågatan och Kolaforsen. Åsle Tå är en unik museimiljö som levandegör arvet från ett svunnet fattig-Sverige och hur bondesamhället såg ut under 1700- och 1800-talet.

Sydöst om Ålleberg hittar vi Falekvarna som var en utpräglad kvarnby där det funnits sammanlagt tretton kvarnar på en sträcka av två kilometer. Idag återstår sex kvarnbyggnader i varierande skick. Dessa byar var vanliga i Sverige under äldre tider då kvarnar var centrala för jordbruksamhällen.

SÅ HÄR UPPLIVER VI ÅLLEBERG

Det är kopplingen till bönder, med både det gamla bondestenålderssamhället och det jordbruks – och beteslandskap som vi har runt och på berget idag, som vi tänker att man ska ha som utgångspunkt för att uppleva Ålleberg. Bondelivet, och särskilt mjölkproduktion, krävde hårt arbete och långa arbetsdagar. Då spelar måltiderna stor roll!

För en smakupplevelse på Ålleberg, varför inte plocka fram lite hembakt på det sättet som man alltid gjort: bulle, mjuk kaka, hård kaka, Rågkaka med god ost från trakten och naturligtvis en stor termos med kaffe, bryggt på källvatten från den berömda Hokällan vid Ålleberg norra ände. (Vi får inte glömma en flaska med mjölk till kaffet).

När det kommer till hembakt så fuskar vi faktiskt lite grann på vägen till Ållebergs Änne, när vi åker förbi Åsle Tå Café och restaurang och köper bonnafika. En klassisk svensk fika är ett kulturarv bara i sig självt. Traditionen att fika i Sverige går flera hundra år tillbaka i tiden och hänger ihop med när kaffet gjorde sitt intåg. Själva ordet fika kom att användas först 1910. Att fika innebär att njuta av en kopp kaffe i trevligt sällskap, en stunds avbrott i vardagen, där en kopp kaffe eller ett glas saft gärna åtföljs av något gott att äta.

Väl uppe på Ålleberg passerar vi korna som betar och håller markerna öppna innan vi kommer ut till Ållebergs änné där vi kan blicka ut över Falan och dess uråldriga bondelandskap. I Horisonten tronar Kinnekulle, Billingen, Brunnhemsberget, Borgundaberget, Varsberget och Gerumsberget. Vi breder ut en duk för riktig känsla av fikastund och plockar fram allt ur fikakorgen: riktiga bullar med pärlsocker på. Små goda chokladsnittar, som gör att man tänker på fikorna hos farmor och mormor när man var liten. En mjuk kaka smaksatt med morötter, ännu en koppling till jordbrukslandskapet, och för att inte gå tillbaka hungrig en rejäl smörgås på rågkaka med ost. Fikastunden varar så länge att man har hunnit att smaka av allt eller tills man får trä/sten-smak i rumpan.

Utmärkande råvaror/smaker för Ålleberg:

- Ost
- Spannmål
- Källvatten
- Mjölk

